

ρίζη τὸ μωρὸ ἐδῶ κ' ἓνα μῆνα Ἀχαῖα || Φρλ. Γαλουρίζει
σὰ μικρὸ παιδί (μωρολογεῖ, φλυαρεῖ) αὐτόθ. 2) Καθη-
συχάζω βαυκαλίζων, ἐπὶ βρεφῶν Στερελλ. (Αἰτωλ.): Γα-
λιούρισι τοῦ πιδὶ νὰ ψυχούλλα νὰ πλαιάσ'. Καὶ ἀμτβ. κα-
θησυχάζω, ἀναπαύομαι Στερελλ. (Αἰτωλ.): Θὰ γαλουρί-
σου δῶ 'ς τὴν ἀγκουνούλλα. 3) Κολακεύω, θωπεύω Πε-
λοπν. (Μάν.)

γαλούρισμα τό, ἀμάρτ. γαλιούρισμα Στερελλ. (Αἰ-
τωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαλουρίζω.

1) Ψέλλισμα νηπίου. 2) Καταπράυνσις, καθησύχα-
σις: Θέλ' γαλιούρισμα τοῦ μικροῦτσ' κου.

γαλόψιμος ὁ, ἥπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τοῦ ἐπιθ. ὄψιμος.

Χόρτον ἐδώδιμον καὶ εὐγευστον φυόμενον εἰς πε-
τρῶδη ἐδάφη.

γαλύνω Χίος (Πυργ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. γαληνύνω < γαληνός καθ' ἀπλολο-
γίαν. Ἰδ. HPernot Parlers de Chio 3, 378-9.

Καταπραύνω: ἄσμ.

Μικρὴ 'σαι τσαὶ μ' ἐμάρανες, ἔλα νὰ μὲ γαλύνῃς,
τῆς ἐροδάφνης τὸ ζουμί καφὲ νὰ μοῦ τὸ δίνῃς
(ἐροδάφνη = ροδοδάφνη).

γαλωτὸς ἐπιθ. ἀμάρτ. γαλωτὸ τό, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ωτός.
Οὐδ. γαλωτὸ οὐσ., κουλούρι Πασχαλινὸν ζυμωμένον
μὲ γάλα.

γαμέτα κλητικὸν ἐπιφών. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.
Νικόπ. Τραπ. Χαλδ.) ἄμετα Πόντ. (Κρώμν. Σάντ. Τραπ.
Χαλδ.) μέτα Πόντ. (Ἄμισ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.)
Θηλ. γαμέτῃ Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν.) ἄμέτῃ Πόντ.
(Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) μέτῃ Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γαμέτης = ἀνὴρ, σύζυγος. Οἱ τύπ.
'αμέτας καὶ μέτας κατ' εὐφημισμὸν. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 213.

Ἡ λέξις εἰς ὅλους τοὺς τύπους εἶναι εὐχρηστος μόνον
εἰς τὴν κλητικὴν καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς προσφώνησιν
ἀπευθυνομένην πρὸς οἰονδήποτε πρόσωπον ἄνδρα ἢ γυ-
ναῖκα, πλὴν τῶν τύπων γαμέτῃ ἄμέτῃ καὶ μέτῃ λεγο-
μένων μόνον πρὸς γυναῖκα καὶ σημαίνουσιν ὅτι καὶ τὰ
τῆς κοινῆς βρέ, καλέ, καημένε κττ. ἐνθ' ἄν.: Γαμέτα
κ' ἐσύ, ἐθάρσες κατ' ἐποῖκες (ἐνόμισες πῶς κάτι ἔκαμες)
Χαλδ. Μέτα μάννα! (ἔ μάννα!) αὐτόθ. Γαμέτῃ λάλα
(βρέ παλαβή) Κρώμν. Μέτα, ντ' εὐτάς; (τί κάνεις;) Χαλδ.
Μέτα, ἐσύ εἶσαι; αὐτόθ. Μέτα, ἄρ' ἀέτ' ποῖσον (λοιπὸν
ἔτσι κάνε) αὐτόθ. Μέτῃ, ἐσύ τιδὲν 'κ' ἐξέρτς; (δὲν ἤξεύ-
ρεις τίποτε;) αὐτόθ.

γαμηλιώτης ὁ, Θάσ. Κάσ. Κρήτ. γαμουλιώτης
Κρήτ. Κύθηρ. ἄμουλιώτης Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. γαμήλγος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ιώτης. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 29 (1917) Λε-
ξικογρ. Ἀρχ. 11.

Ὁ εἰς γάμον προσκεκλημένος ἐνθ' ἄν.: Οἱ γαμηλιώ-
τες κάθονται χωριστὰ τῶν γυναικῶν Κάσ. Συνών. γα-
μιανός, γαμζώτης, γαμολόγος.

γαμιανός ὁ, ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμος καὶ τῆς καταλ. - ιανός.

Γαμηλιώτης, ὁ ἰδ.

γαμζώτης ὁ, Κάρπ. Κύθηρ. Χίος γαμζώτ'ς Σάμ.
γαμζώτ'ς Λέσβ. Σάμ. γαμζώτα Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ιώτης.

Γαμηλιώτης, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Οἱ γαμζώτες πιράσανι
μὲ τὰ πιγνίδα Σάμ.

γαμζώτικος ἐπιθ. Ἀθην. Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- ιώτικος.

Ὁ ἀνὴκων εἰς τὸν γάμον ἢ ὁ προοριζόμενος διὰ τὸν
γάμον ἐνθ' ἄν.: Ψάγια γαμζώτικα.

γάμμα τό, κοιν. καὶ Καπ. Πόντ. γάμ-μα Χίος
(Πυργ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γάμμα.

Τὸ ὄνομα τοῦ τρίτου γράμματος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλ-
φαβήτου (ἢ λ. ἀπαντᾷ εἰς ἄσματα ἀλφαβητικά, ὅπου τὸ
ὄνομα τοῦ γράμματος δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἑτέραν σημα-
σίαν, εἰμὴ μόνον νὰ δώσῃ μίαν σειρὰν εἰς τὰς στροφάς
των, τῶν ὁποίων ἡ δευτέρα λέξις ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ἴδιον
γράμμα) ἐνθ' ἄν.: ἄσμ.

Γάμμα, γιοφύρι θὰ γενοῦ τσαὶ κρουσταλλένια βρούση
νὰ σὶ πουτίζου νὰ γιγῆς ψηλὸ μου κυπαρίσσι
Σκῦρ.

Γάμμα, 'γὼ γραμμένη σ' ἔχου
τσαὶ ζουγραφισμένη σ' ἔχου

αὐτόθ.

Γάμμα, γίνομαι κομμάθια | γὰ τὰ δυνὸ σου μαῦρα μάθια
Θήρ.

γαμοκέριν τό, Πόντ. γαμοκέρι Πόντ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γάμος καὶ κερί.

Κηρίον εἰδικῶς ἀποστελλόμενον εἰς πρόσωπα ὡς προσ-
κλητήριον εἰς γάμον.

γαμοκούλουρο τό, Κρήτ. (Μεσαρ. κ. ἄ.) Πελοπν.
(Ἡλ. Μάν. Πύργ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάμος καὶ κουλούρι.

Κουλούριον διδόμενον εἰς τὸν κεκλημένον εἰς γάμον
κατὰ τὴν ἀποχώρησίν του.

γαμοκύρις ὁ, Πόντ. (Κερασ.) γαμοκύρις Πόντ.
(Χαλδ.)

Ὁ ἐκ τῶν οὐσ. γάμος καὶ κύρις.

Ὁ κύριος, ὁ προεξάρχων τοῦ γάμου πατήρ ἢ πάππος
τοῦ νυμφίου.

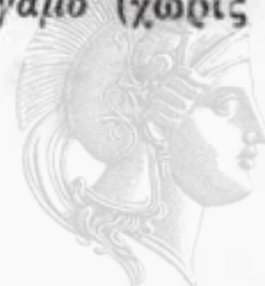
γαμολόγος ὁ, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάμος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - λό-
γος, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 22 (1910) 247 κέξ.
Γαμηλιώτης, ὁ ἰδ.

γάμος ὁ, κοιν. καὶ Καπ. Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κο-
λων. Κοτύωρ. Οἰν. Τραπ. Χαλδ.) γάμους βόρ. ιδιῶμ.
γάμο Τσακων. γάμος Καπ. (Τελμ. Φλογ.) γάμους
Καπ. (Μαλακ.) ἄμος Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Φιλότ.)
Πληθ. ἄμουδοι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γάμος. Διὰ τὸν πληθ. Ἀπυράνθου ἄμου-
δοι πβ. τὰ ὅμοια αὐτόθι ἀράκος - ἀράκουδοι κττ.

1) Ἡ ἐκκλησιαστικὴ τελετὴ, διὰ τῆς ὁποίας καθαγιά-
ζεται ἡ ἐνῶσις ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς πρὸς κοινωνικὴν συμ-
βίωσιν κοιν. καὶ Καπ. (Μαλακ. Τελμ. Φλογ. κ. ἄ.) Πόντ.
(Ἄμισ. Κερασ. Κολων. Κοτύωρ. Οἰν. Τραπ. Χαλδ.): Τσακων.:
Κάνω γάμο. Καλῶ σὲ γάμο. Τὴν πῆρε χωρὶς γάμο (χωρὶς

στέψιν). *Κλέφτικος γάμος* (ὁ δι' ἀρπαγῆς τῆς νύμφης γινόμενος) κοιν. || Φρ. *Ἦρθε ἡ κόρη σὲ γάμο* (εἰς ἡλικίαν γάμου). *Γύφτικος γάμος* (ἐπὶ ἀκόσμου εὐθυμίας καὶ ταπεινῆς καὶ εὐτελοῦς ἐπιδείξεως). *Πᾶρ' τονε ἢ φέρ' τονε* 'ς τὸ γάμο σου νὰ σοῦ πῇ καὶ τοῦ χρόνου (ἐπὶ τοῦ ἀναρμόστως εὐχομένου, δηλ. τοῦ ἀγροίκου εὐχομένου εἰς τὸν νυμφευόμενον νὰ κάμῃ γάμον καὶ τὸ ἐπόμενο ἔτος). *Ὅλα μας ἀνάποδα κι ὁ γάμος τὴν Τετάρτη* (ἐπὶ συσσωρεύσεως ἀντιξίων περιστάσεων) κοιν.

Γάμος καὶ τσουκάλι | *θέλ' ἀνάγκασι μεγάλη* (ὅτι ὠρισμένοι ἐργασίαι ἔχουν ἀνάγκην μεγάλης ἐνεργητικότητος καὶ δραστηριότητος) Κεφαλλ. *Μὲ τὴν μὲν του θυγατέραν πέντε γάμους ἤκαμε* (ἐπὶ τῶν ὑποσχομένων εἰς πολλοὺς ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα) Κάρπ. *Τὰ τοῦ γάμου πρὶν τοῦ γάμου* (ὅτι ἐγκαίρως πρέπει νὰ μεριμνήσῃ τις περὶ τῶν ὧσων μέλει νὰ πράξῃ) Ἡπ. || Γνωμ. *Ὁ πρῶτος γάμος τοῦ Θεοῦ, ὁ δεύτερος τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ τρίτος τοῦ δαιμόνου* (κοινωνική ἀντίληψις περὶ τῆς ἠθικῆς ἀξίας τῶν τριῶν ἐπιτρεπομένων ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας γάμων) Κεφαλλ. Συνών. *ἄρμα (1) 1, ἄρμασία 1, ἄρμασμα ν, χαρά. 2)* Ἡ γαμήλιος πομπή Κεφαλλ. Πελοπ. (Κορινθ.) Θεσσ. Μακεδ. Πόντ. (Χαλδ.) Τσακων. κ. ἄ.: *Περνάει ὁ γάμος Κεφαλλ. Ἔρχεται - ξεκίνησε ὁ γάμος Κορινθ. Ἡ γάμους πααίρ' 'ς σ' ἐκκλησὰ κι σιφανώνοντι κ' ὕστιρα πααίρ' νι μὲ τὰ βιουλιά 'ς σ' ἄγουρὰ κι χουρεύουνι Θεσσ. Γάμους ποῦ δὲ φαίνιτι τῶρα τῶρα ἔρχιτι Μακεδ. β)* Ἀποκρεατική συνοδεία μασκαρεμένων κατ' ἀπομίμησιν γαμήλιου πομπῆς ἐχούσης ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τοὺς μελλονύμφους ἐστεμμένους μὲ κρομμύδια καὶ περιβεβλημένους ράκη Ἀθῆν. *3)* Ἡ μετὰ τὴν στέψιν ἀκολουθοῦσα εὐωχία, τὸ γαμήλιον συμπόσιον κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.): *Εἶμαι καλεσμένος σὲ γάμο. Ἐκαμε ὁ δεῖνα γάμο καλὸ κοιν. Τὴν πῆρε χωρὶς γάμο ἄγν. τόπ. Γάμον κ' ἐποίηκεν* (δὲν ἔκαμε) Χαλδ. *Ψομὶ γὰ γάμον* (ἄρτος εἰδικῶς παρασκευαζόμενος διὰ τὸ τραπέζι τοῦ γάμου) Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Φρ.

Ἀπὸ τὸ γάμο ἔρχομαι καὶ τρέμω ἅπ' τὴν πείνα (ἐπὶ τῶν φιλαργύρων, οἱ ὅποιοι παραθέτουν γεῦμα εὐτελές καὶ ἀνεπαρκές) πολλαχ. *Ἐφαγα γάμον* (παρεκάθισα εἰς γαμήλιον τράπεζαν) Σάμ. *Ἡ νύφ' ἔχ' γάμον* (διασκέδασιν συνήθως τὸ ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου) Θεσσ. *Δὲν ἔφαγαν οὔτε τοῦ γάμου τὰ κομμάτια* (ἐπὶ συζύγων ταχέως ἐρχομένων εἰς ρῆξιν) ἄγν. τοπ. *Γάμος χοίρου* (κατ' ἀντίφρ. τὰ χοιροσφάγια, καθ' ἃ γίνεται οἰκογενειακὴ συγκέντρωσις καὶ εὐωχία) Ἀνδρ. Τήν. || Γνωμ. *Γάμος χωρὶς κριάρι καὶ πανηγύρι χωρὶς βιολιά δὲ γίνεται πολλαχ. || Παροιμ. Οὔτε γάμος ἄκλαντος οὔτε νεκρὸς ἀγέλαστος* (ὅτι θὰ τύχῃ καὶ κατὰ τὴν γαμήλιον εὐωχίαν νὰ προκληθοῦν θρηνοὶ καὶ κατὰ τὴν κηδείαν γέλωτες) πολλαχ.

Ὅπου γάμους κι χαρὰ | τρέχα, Γιάννη, μασκαρὰ (ἐπὶ τῶν ἀπροσκήτως προσερχομένων εἰς συμπόσια καὶ διὰ τοῦτο γινομένων ὀχληρῶν) Ἡπ. (Ἰωάνν.)

Ὅπου γάμος καὶ κλητὸν | κι Ἀζαρέας μὲ τὸ τζιμπόν' (συνών. τῇ προηγουμένῃ. *κλητὸν* = καλεσμένοι, *τζιμπόν'* = ἄσκαυλος) Χαλδ.

Ἀγάλη ἀγάλη τὰ τούμπανα κ' εἶναι φτωχὸς ὁ γάμος (ἐπὶ γάμου πενιχροῦ, κατὰ τὸν ὅποιον δὲν ἀρμόζουν αἱ ἐπιδείξεις) Πελοπ. *4)* Διανομὴ ἄρτου εἰς τοὺς καλεσμένους τοῦ γάμου ἐμποτισμένου εἰς καρυδέλαιον ἢ φουντουκέλαιον Πόντ. (Κερασ.) *5)* Ἡ οἰκία τοῦ γαμβροῦ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς τελέσεως τοῦ γάμου Πόντ. (Κερασ.) *6)* Ἡ οἰκία τῆς νύμφης κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς

τελέσεως τοῦ γάμου Σκύρ.: *Πῆα νὰ δοῦ το' ἐγὼ τὸ γάμο τοαὶ λιμπίστηκα τὴν τάξι ποῦ 'χε τὸ κάθε πρᾶμα. Τό 'καμε τὸ σπῖτι σὰ γάμο* (εὐπρεπές, καθαρὸν).

γαμοστόλι τό, Πόντ. (Νικόπ.) **γαμοστόλ'** Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **γαμοστόλος**.

Γαμοστόλος, ὁ ἰδ.

γαμοστόλος ὁ, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) **γαμόστολος** Πόντ. (Κοτύωρ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. **γαμοστόλος** = ὁ ἐτοιμάζων τὰ τοῦ γάμου. Περὶ τῆς λ. πβ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν *Λεξικογρ. Δελτ.* 1 (1939) 26.

Ἡ γαμήλιος πομπή ἐνθ' ἄν.: Ἀσμ.

Ῥβασον, πετεινέ, Ῥβασον τὴ μέραν πέντε πέντε νὰ τρώῃ ἢ νύφε κι ὁ γαμπρὸν κι οὐλον ὁ γαμοστόλος (σχωπτικόν) Χαλδ.

Ὁξέαν ξύλον ἔκοψεν, τὴ δάφνης τὴν καρδίαν, ταμπούραν ἐκατώρθωνεν, ταμπούραν κατορθώνει... *πῆγεν κι' αὐτὸς ἐπέζεψεν ἀπέσ' 'ς σὸν γαμοστόλον αὐτόθ.* Συνών. **γαμοστόλι**, **νυφροστόλος**.

γαμούσοι οἱ, Χίος.

Πληθ. τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. **γαμούσις**, ὁ ἐκ τοῦ οὐσ. **γάμος** καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούσις < ούσιος. Ἰδ. Κ' Ἀμαντ. ἐν Ἀθηνᾷ 29 (1917) *Λεξικογρ.* Ἀρχ. 11.

1) Οἱ νεόνυμφοι. *2)* Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν γαμήλιον πομπὴν καὶ συντρώγοντες κατὰ τὸ συμπόσιον τοῦ γάμου. Πβ. **γαμοφόροι**.

γαμοφόροι οἱ, Πόντ. (Οἰν.) Χίος

Πληθ. τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. **γαμοφόρος**, ὁ ἐκ τοῦ οὐσ. **γάμος** καὶ τοῦ ρ. **φέρω**. Πβ. Κ' Ἀμαντ. ἐν Ἀθηνᾷ 29 (1917) *Λεξικογρ.* Ἀρχ. 11.

Πάντες οἱ προσκεκλημένοι εἰς γάμον. Πβ. **γαμούσοι**.

γαμόψωμο τό, ἀμαρτ. **γαμόψωμου** Θάσ.

Ἐκ τῶν οὐσ. **γάμος** καὶ **ψωμί**.

Τὸ ψωμί τὸ ὅποιον κόπτουν ὑπερθεῖν τῆς κεφαλῆς τῆς νύμφης καθ' ἣν ὥραν ἐνδύεται τὴν γαμήλιον στολήν.

γάμπα ἡ, κοιν. **γάδα** πολλαχ. **γάμπα** Θράκ. κ. ἄ. **γάδα** Κύθν. Μύκ. Σῦρ. **ἄδα** Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *gamba*, ὁ ἐκ τοῦ Ἑλλήν. *καμπή*. Ἰδ. *AMaidhof Neugr. Rückwand*, 8.

1) Τὸ ἀπὸ τοῦ γόνatos μέχρι τοῦ ἀστραγάλου μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, κνήμη κοιν. Συνών. *ἀρίδα 3, γαμπούνι. 2)* Μέγα ὑψηλὸν *καλαπόδι* διὰ τὰ μεγάλα ὑποδήματα Ἀθῆν. *3)* Φύλλον ψάθας ἐμβαλλόμενον πρὸς ἔμφραξιν ρωγμῆς βαρελλίου εἴτε μεταξὺ βαρελλοσανίδων Ἀθῆν. Ναύστ.

γαμπαδάκι τό, Κρήτ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. **γαμπᾶς** διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - **άκι**.

Χειμερινὸν μάλλινον ἐπανωφόριον μὲ κουκούλλαν.

γαμπαδάτος ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ θέμ. **γαμπᾶδες** πληθ. τοῦ οὐσ. **γαμπᾶς** καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - **άτος**.

Ὁ φορὼν ἐπανωφόριον, **γαμπᾶν**.

γαμπαλάκι τό, Ἀθῆν.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. **γαμπάλι** διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - **άκι**.

Μικρὸν **γαμπάλι**, ὁ ἰδ.

